

Наша пам'ять

В 2010 році минає 110 років від дня народження видатного вченого, педагога, автора та організатора теоретичних і експериментальних досліджень систем теплопостачання та вентиляції будинків, тепловикористання геотермальних вод і ВЕР, завідувача кафедри теплогазопостачання і вентиляції КНУБА, доктора технічних наук, професора Лобаєва Бориса Микитовича.

Б. М. Лобаєв народився 24 липня 1900 р. в с. Уланове, Глухівського району Сумської області в бідній селянській сім'ї. Після закінчення середньої школи пішов вчитися в

Шосткінський хіміко-технологічний інститут і закінчив його в 1928 році. В 1932 р. екстерном закінчив Харківський механіко-технологічний інститут за спеціальністю котлобудування.

З 1928 року почалась інженерна діяльність Б. М. Лобаєва. В передвоєнні роки він працював в Харкові в виробничих і проектних організаціях "Тепло и сила", "Промвентиляция", "Южшахтпроект". Одночасно за сумісництвом він працював доцентом кафедри опалення і вентиляції Харківського інженерно-будівельного інституту. В 1941 р. Б. М. Лобаєв захищає кандидатську дисертацію. З 1944 р. по 1949 р. він працює завідувачем кафедри, деканом факультету та заступником директора ХІБІ. В 1949 р. успішно захистив докторську дисертацію і невдовзі був переведений в Київ завідувачем кафедри теплогазопостачання і вентиляції КІБІ.

В 1950 р. Борис Микитович обраний академіком Академії архітектури України. В 1956 р. за його ініціативою і під його безпосереднім керівництвом був створений НДІ санітарної техніки, який згодом став одним з провідних науково-дослідних інститутів Радянського Союзу в цій галузі. За майже 40 років своєї діяльності НДІ санітарної техніки вніс величезний вклад в розвиток опалювально-вентиляційної техніки, технології і науки. З його стін вийшли відомі далеко за межами України вчені і спеціалісти, які свого часу працювали під керівництвом професора Б. М. Лобаєва (Ральчук М. Т., Малкін Е. С., Трохимович В. В., Дудніков А. П., Остапущенко П. Г., Ткачук А. Я., Березовський В. А. та інші). В 2006 р. цей єдиний в Україні науково-дослідний інститут в галузі опалення, вентиляції і санітарної техніки був, на жаль, ліквідований через фінансові та організаційні труднощі.

В Київському інженерно-будівельному інституті професор Б. М. Лобаєв багато уваги приділяв підвищенню та укріпленню авторитету кафедри та спеціальності ТГПВ, зміцненню її науково-дослідної та учбової лабораторної бази. Він створив і на протязі багатьох років

керував республіканським семінаром з теплогазопостачання і вентиляції. Для участі в роботі семінару запрошувались відомі вчені, завідувачі кафедрами, теоретики і експериментатори з усього Радянського Союзу. На семінарі з науковими доповідями виступали професори В. М. Богословський, О. Я. Кокорін, О. Г. Єгізаров (Москва), А. Ф. Мілетич (Одеса), П. С. Колобков (Харків), А. О. Сандер (Новосибірськ), О. О. Гусев, М. Г. Грімітлін (Ленінград), А. Я. Креслін (Рига), А. Ф. Строй (Полтава), А. Я. Ткачук, В. В. Недін, А. А. Худенко (Київ). Професор Б. М. Лобаєв зумів об'єднати навколо своїх ідей молодих аспірантів і відомих корифеїв, лаборантів і доцентів, науковців і виробничників.

Тези наукових доповідей щорічно видавалися окремим збірником, що сприймалося як високе визначення важливості ті своєчасності наукових результатів.

З кафедрою в ту пору співробітничав заступник директора НДІ санітарної техніки з наукової роботи Ткачук Андрій Якович (після смерті Лобаєва Б. М. він завідував кафедрою). Працював на кафедрі легендарний декан факультету, доцент Щекін Ростислав Володимирович, якому в цьому році відзначається 100 років від дня народження. Його в однаковій мірі любили і поважали студенти і колеги-співробітники за його невичерпний і неповторний гумор, ерудицію та доброзичливість. В 2010 році також минає 100 років від дня народження доцента Бема Георгія Євгеновича, авторитетного спеціаліста з вентиляції та кондиціонування повітря, скромного і талановитого викладача, співавтора відомого "Справочника Щекина".

2009 рік. Колектив кафедри теплогазопостачання і вентиляції.

Сьогодні колектив кафедри, очолюваний професором Росковшенком Ю. К., продовжує плідно працювати в напрямку підготовки спеціалістів, магістрів, розвитку науки і техніки з теплогазопостачання і вентиляції. За останній період кафедра підготувала 8 навчальних посібників, 36 учбово-методичних рекомендацій для студентів, видає спільно з кафедрою теплотехніки теуково-

технічний збірник "Вентиляція, освітлення та теплогазопостачання" та науковий журнал "Нова тема".

На початку 70-х років минулого сторіччя на геотермальній свердловині в Джанкойському районі Криму була побудована і багато років діяла науково-дослідна лабораторія, якою керував Б. М. Лобаєв. У багатомісячних відрядженнях побували на цій свердловині майже всі аспіранти і інженери кафедри. І серед постійних дослідників-експериментаторів тривалий час там була Швець С. М., нині зав лабораторією кафедри ТГПВ. Саме завдяки Світлані Миколаївні дивним чином збереглися рукописи особистих роздумів Бориса Микитовича. Ми пропонуємо читачам частину цих, сьогодні вже унікальних, сторінок, написаних рукою професора Б. М. Лобаєва.

доцент кафедри ТГПВ Степанов М. В.

15 января 1974 года
Научка отаркннтел предкактннкой нной общестн
Установлено, что на стыке научных направлений
наиболее интересные поисковые
научные решения, но вместе с тем каждое научное
направление в своем самостоятельном
развитии должно сохранить свою силу,
душу и своеобразие. Например, отопление, вентиляция,
кондиционирование воздуха и тепло-
вая энергетика. Утилизация низкотемпературных

Установлено, что на стыке научных направлений рождаются наиболее интересные поисковые научные решения, но вместе с тем каждое научное направление в своем самостоятельном развитии должно сохранить свою силу, душу и своеобразие

Сегодня как-то вышло из обихода понятие "муки творчества", а без них в науке и искусстве нет и радостей. Ничто не дается просто и легко даже самым

одаренным людям. Все проходит через многотрудный поиск и в результате потом кажется несложное явление, но рождалось оно и проходило очень извилистым путем. Говорят, что истина в простоте, но достается она в результате упорного и настойчивого труда, требующего затраты большого количества времени.

Не тихое размеренное течение, а натиск, борьба, поиск, волнение, постоянный жар сердца характеризует научного и творческого деятеля. Нужно чтобы человек был влюблен в свою работу, чтобы она занимала все его существо. Только тогда, когда думаешь о работе постоянно, когда мысли о ней не покидают тебя ни дома, ни в театре, ни в общении с природой только тогда и только такая упорная работа мысли может привести к подлинному открытию.

Чрезвычайная целеустремленность и терпение много думать об одном и том же поиске есть признак гения. Мир ученого это мир поиска, это прежде всего мир логики и абстрактного мышления. Подавление самого себя для великой радости творчества.

Мозг человека способен к развитию, если его систематически тренировать в определенном направлении мышления. Без упорного умственного труда природные способности человека могут оказаться пригнобленными и не дать ожидаемых результатов в области творчества.

Человек должен знать свои способности, должен знать свои преимущества и недостатки и с учетом этого избирать направления творческой деятельности.

Человек не может обладать одинаковыми природными данными в различных направлениях познания, искусства. Мир поиска велик и многообразен и разбрасываться на многие из них невозможно и это не приводит к желаемым результатам. Нужно избирать то направление, поиска, в чем человек чувствует силу, призвание, любовь и готов отдать всего себя. Творческий деятель должен работать систематически, регулярно, ежедневно-пусть даже непродолжительное количество затрачиваемых часов, но чтобы поиск его существовал постоянно. Не допускать значительных перерывов в труде. Хоть немножко, но ежедневно.

Экономь время и свое и чужое. Помни, что деловое заседание-одно из самых дорогостоящих видов служебной деятельности. Приглашай на заседание минимальное число людей-только тех, без кого заседание окажется неэффективным. Хочешь сократить длительность совещания-не жалей времени на его подготовку. Дай людям задание составить собственное мнение по обсуждаемому вопросу, сообщив повестку дня заседания и предоставив доступ к нужным материалам. Желаящим выступить-не препятствуй. Критикуй мнение, а не человека, высказавшего его. Устраивай заседания только в конце рабочего дня. Сокращай длительность заседания. Отучай людей от многословия, от повторения мыслей, высказанных другими. Сокращай число заседаний. Не прибегай к заседаниям, как способу коллективной защиты от индивидуальной ответственности. Собирай информацию, не собирая совещания. Не созывай нового заседания, прежде чем не реализованы решения предыдущего. Заседание-это работа коллективного разума. Не обременяй коллективный разум пустяками.

Профессор Лобаев Б.Н.